T089 ATĐ 1 (30) Luận A Tỳ Đạt Ma Pháp Uẩn Túc Q10-Căn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 10 499

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC
QUYEÅN 10
Phaåm 17: CAÊN

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù taïi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theäña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät.

Khi ñoù, coù moät vò Phaïm chí laø Sinh Vaên ñeán choã Phaät chaáp tay cung kính baïch Phaät: Con coù ñoâi ñieàu muoán hoûi Ngaøi Gotama cao quyù, xin Ngaøi cho pheùp.

Ñöùc Theá Toân baûo vò Phaïm chí: Thaày cöù töï do hoûi, toâi seõ giaûi ñaùp ñaày ñuû.

Vò Phaïm chí hoûi: Caên coù bao nhieâu thöù?

Ñöùc Theá Toân baûo: Caên coù hai möôi hai thöù:

1. Nhaõn caên.
2. Nhó caên.
3. Tyû caên.
4. Thieät caên.
5. Thaân caên.
6. YÙ caên.
7. Nöõ caên.
8. Nam caên.
9. Maïng caên.
10. Laïc caên.
11. Khoå caên.
12. Hyû caên.
13. Öu caên.
14. Xaû caên.
15. Tín caên.
16. Tinh taán caên.

17. Nieäm caên.

18. Ñònh caên.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 10 500

19. Tueä caên. 20. Vò tri ñöông tri caên. 21. Dó tri caên. 22. Cuï tri caên. Hai möôi hai loaïi caên naøy bao goàm taát caû caùc caên khaùc. Baáy giôø, Phaïm chí nghe Ñöùc Phaät ñaõ noùi ñaày ñuû neân raát ñoåi vui möøng, cung kính chaøo Ñöùc Phaät vaø ra veà. 1. Theá naøo laø Nhaõn caên? Ñaùp: Laø maét ñoái vôùi Saéc ñaõ-ñang vaø seõ thaáy saéc vôùi ñoàng phaàn cuûa noù, ñoù laø nhaõn caên. Laïi nhaõn laø caùi chính phaùt sinh nhaõn thöùc, ñoái vôùi saéc noù ñaõ- ñang- seõ nhaän roõ vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø nhaõn caên. Laïi maét ñoái vôùi saéc ñaõ - ñang - seõ bò trôû ngaïi vaø ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø nhaõn caên. Laïi maét ñaõ - ñang - seõ bieán ñoåi ñoái vôùi saéc vaø ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø nhaõn caên. Heát thaûy maét laø quaù khöù hieän taïi vò lai laø vaäy, goïi laø nhaõn caên, cuõng goïi laø nhöõng gì ñaõ hieãu ñaõ bieát, ñaõ thoâng suoát, ñaõ bieát khaép, ñaõ ñoaïn, ñaõ hieåu, ñaõ thaáy, ñaõ ñöôïc, ñaõ tænh bieát, ñaõ hieän roõ vaø cuøng hieän roõ, ñaõ hieåu bieát vaø cuøng hieåu bieát, ñaõ quaùn vaø cuøng quaùn, ñaõ suy xeùt, ñaõ quyeát ñònh löïa choïn, ñaõ tieáp xuùc cuøng tieáp xuùc, ñaõ chöùng cuøng chöùng. Vieäc naøy laø sao? Laø saéc taïo ra do boán ñaïi hoaëc ñòa nguïc hoaëc baøng sinh, hoaëc coõi quyû, trôøi ngöôøi, trung höõu maøø tu taäp taïo neân. Heát thaûy teân goïi, khaùc lôøi theâm lôøi, töôùng cuøng vôùi töôùng, ñaët ra noùi naêng, goïi laø maét, laø lónh vöïc cuûa maét, laø giôùi haïn cuûa maét, goïi laø nhaõn caên, laø thaáy, laø con ñöôøng, laø daãn ñöôøng, laø traéng, laø tònh, laø kho taøng, laø cöûa, laø ruoäng, laø söï, laø soâng, laø ao bieån, laø nhoït, laø cöûa nhoït, laø bôø beán naøy. Nhaõn caên laø vaäy, laø lónh vöïc thaâu nhieáp beân trong. 2. Theá naøo laø Nhó caên? Ñaùp: Laø tai ñoái vôùi Thanh ñaõ - ñang - seõ nghe tieáng, ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø nhó caên. Laïi tai laø choã phaùt sinh nhó thöùc, noù ñaõ- ñang - seõ nhaän roõ tieáng vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø nhó caên. Laïi tai ñaõ- ñang- seõ bò trôû ngaïi ñoái vôùi tieáng vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø nhó caên. Laïi tai ñaõ- ñang-seõ bieán ñoåi ñoái vôùi tieáng vaø ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø nhó caên. Nhö vaäy heát thaûy caùc tai voán coù trong quaù khöù hieän taïi vò lai, goïi laø nhó caên cuõng goïi laø nhöõng gì ñaõ bieát... cho ñeán nhöõng gì ñaõ chöùng. Vieäc naøy laø sao? Laø tònh saéc taïo ra do boán ñaïi, hoaëc ñòa nguïc, cho ñeán tu taïo neân, heát thaûy teân goïi, khaùc lôøi theâm lôøi, töôûng

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 10 501

cuøng vôùi töôûng, ñaët ra noùi naêng, ñoù goïi laø tai, laø lónh vöïc cuûa tai, goïi laø nhó caên (caên cuûa tai), goïi laø nghe, goïi laø con ñöôøng cho ñeán goïi laø bôø beán naøy. Nhö vaäy, nhó caên laø lónh vöïc thaâu nhieáp beân trong. 3. Theá naøo laø Tyû caên? Ñaùp: Laø muõi ñoái vôùi Höông ñaõ- ñang - seõ ngöûi muøi vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, goïi laø tyû caên. Laïi tyû caên laø choã chính phaùt ra tyû thöùc, noù ñaõ - ñang - seõ nhaän roõ muøi vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù

cuõng vaäy, ñoù goïi laø tyû caên. Laïi muõi ñaõ- ñang - seõ bò trôû ngaïi ñoái vôùi muøi vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø tyû caên. Laïi muõi ñaõ - ñang - seõ bieán ñoåi ñoái vôùi muøi vaø ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø tyû caên. Nhö vaäy heát thaûy muõi trong quaù khöù hieän taïi vò lai ñeàu goïi laø tyû caên, cuõng goïi laø nhöõng gì ñaõ bieát cho ñeán nhöõng gì ñaõ chöùng. Vieäc naøy ra sao? Laø tònh saéc taïo ra do boán ñaïi, hoaëc ñòa nguïc, cho ñeán hoaëc trung höõu, khoâng phaûi laø tu taïo neân. Heát thaûy teân goïi, khaùc lôøi theâm tieáng, töôûng cuøng vôùi töôûng, ñaët ra noùi naêng ñeàu goïi laø muõi, laø lónh vöïc cuûa muõi, laø giôùi haïn cuûa muõi, laø tyû caên, laø ngöûi, laø con ñöôøng, cho ñeán goïi laø bôø beán naøy. Nhö vaäy, tyû caên laø lónh vöïc thaâu nhieáp beân trong. 4. Theá naøo laø Thieät caên? Ñaùp: Laø löôõi ñoái vôùi Vò ñaõ - ñang - seõ neám vò vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, goïi laø thieät caên. Laïi löôõi laø choã chính phaùt sinh thieät thöùc. Noù ñaõ- ñang - seõ nhaän roõ muøi vò vaø ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø thieät caên. Laïi löôõi ñaõ- ñang - seõ bò trôû ngaïi ñoái vôùi vò vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø thieät caên. Laïi löôõi ñaõ- ñang - seõ bieán ñoåi ñoái vôùi vò vaø ñoái töôïng cuûa noù, cuõng vaäy ñoù goïi laø thieät caên. Nhö vaäy heát thaûy löôõi trong quaù khöù hieän taïi vò lai, ñeàu goïi laø thieät caên, cuõng goïi laø nhöõng gì ñaõ bieát cho ñeán nhöõng gì ñaõ chöùng. Vieäc naøy ra sao? Laø tònh saéc taïo ra do boán ñaïi, hoaëc ñòa nguïc, cho ñeán trung höõu chöù khoâng phaûi laø tu maø neân, heát thaûy teân goïi, khaùc lôøi theâm tieáng, töôûng cuøng vôùi töôûng, ñaët ra noùi naêng, ñeàu goïi laø löôõi, laø lónh vöïc cuûa löôõi laø giôùi haïn cuûa löôõi, laø thieät caên, laø neám vò, laø con ñöôøng, cho ñeán goïi laø bôø beán naøy. Nhö vaäy, thieät caên laø lónh vöïc thaâu nhieáp beân trong. 5. Theá naøo laø Thaân caên? Ñaùp: Laø thaân ñoái vôùi Xuùc ñaõ-ñang-seõ xuùc chaïm ñoái vôùi caûm giaùc vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø thaân caên. Laïi thaân laø choã chính phaùt sinh thaân thöùc, noù ñaõ-ñang-seõ nhaän roõ tieáp xuùc vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø thaân caên. Laïi thaân ñaõ-ñang-seõ bò trôû ngaïi ñoái

vôùi tieáp xuùc vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø thaân caên. Laïi thaân ñaõ-ñang-seõ bieán ñoåi ñoái vôùi tieáp xuùc vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noùcuõng vaäy, ñoù goïi laø thaân caên. Nhö vaäy, heát thaûy thaân trong quaù khöù hieän taïi vò lai, ñeàu goïi laø thaân caên, cuõng goïi laø nhöõng gì ñaõ bieát cho ñeán nhöõng gì ñaõ chöùng. Vieäc naøy ra sao? Laø tònh saéc taïo ra do boán ñaïi, hoaëc ñòa nguïc cho ñeán trung höõu, khoâng phaûi laø tu maø neân, heát thaûy teân goïi, khaùc lôøi theâm tieáng, töôûng cuøng vôùi töôûng, ñaët ra noùi naêng, ñeàu goïi laø thaân, laø lónh vöïc cuûa thaân, laø giôùi haïn cuûa thaân, laø thaân caên, laø caûm giaùc, laø con ñöôøng, cho ñeán goïi laø bôø beán naøy. Nhö vaäy, thaân caên laø lónh vöïc thaâu nhieáp beân trong. 6. Theá naøo laø Nöõ caên? Ñaùp: Laø nöõ - nöõ theå - nöõ taùnh, laø theá maïnh cuûa nöõ, taùc duïng cuûa nöõ. Vieäc naøy ra sao? Laø phaàn döôùi ruùn, vuøng treân ñaàu goái, heát thaûy phaàn thòt cuûa thaân, gaân maïch maùu chaûy tuï hoäi veà ñaây. Neáu ôû choã naøy, giao hoäi vôùi nam caên thì

phaùt sinh caûm giaùc thích thuù nhö nhau, ñoù goïi laø nöõ caên. 7. Theá naøo laø Nam caên? Ñaùp: Laø nam-nam theå- nam taùnh, laø theá maïnh cuûa nam, taùc duïng cuûa nam. Vieäc naøy ra sao? Laø heát thaûy phaàn thòt cuûa thaân töø döôùi ruùn, vuøng treân baép ñuøi, gaân maïch maùu chaûy tuï hoäi veà ñaây. Neáu ôû choã naøy, giao hoäi vôùi nöõ caên thì phaùt sinh caûm giaùc thích thuù nhö nhau, ñoù goïi laø nam caên. 8. Theá naøo laø Maïng caên? Ñaùp: Laø trong moïi höõu tình, vôùi moïi söï tuï hoïp cuûa noù khoâng bieán -khoâng ñoåi - khoâng hö - khoâng maát, khoâng tôùi khoâng lui maø coù ñôøi soáng, coù toàn taïi, soáng ñöôïc che chôû, tuøy luùc che chôû, bieán ñoåi, tuøy luùc bieán ñoåi, ñoù laø maïng soáng, laø ñôøi soáng, laø maïng caên. 9. Theá naøo laø YÙ caên? Ñaùp: Laø yù ñoái vôùi Phaùp ñaõ-ñang-seõ bieát veà phaùp, ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø yù caên. Laïi yù laø choã chính phaùt sinh yù thöùc, noù ñaõ-ñang-seõ nhaän bieát phaùp vaø ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy. Ñoù goïi laø yù caên. Laïi yù caên ñaõ-ñang-seõ bò trôû ngaïi ñoái vôùi phaùp vaø ñoái vôùi ñoái töôïng cuûa noù cuõng vaäy, ñoù goïi laø yù caên. Laïi yù ñaõ-ñang-seõ bieán ñoåi ñoái vôùi phaùp vaø ñoái töôïng cuûa noù, cuõng vaäy ñoù goïi laø yù caên. Nhö vaäy, heát thaûy yù trong quaù khöù - hieän taïi - vò lai, ñeàu goïi laø yù caên cuõng goïi ñoù laø söï hieåu bieát... cho ñeán laø chöùng taát caû. Vieäc naøy ra sao? Nghóa laø caùc taâm - yù - thöùc, hoaëc laø ñòa nguïc... cho ñeán trung höõu, hoaëc do tu taäp maø thaønh, heát thaûy teân goïi, khaùc tieáng theâm lôøi, caùc töôûng cuøng töôûng, ñaët

ra noùi naêng, goïi laø yù, laø lónh vöïc cuûa yù, laø giôùi haïn cuûa yù, laø yù caên. Goïi laø söï hieåu bieát, laø con ñöôøng..., cho ñeán goïi laø bôø beán naøy. YÙ caên nhö theá laø lónh vöïc thaâu nhieáp beân trong. 10. Theá naøo laø Laïc caên? Ñaùp: Nghóa laø gaëp caùc vieäc thuaän loøng vui veû, khieán cho thaân vui, taâm vui vôùi caûm xuùc (thoï) nhö nhau maø nhaän giöõ laáy, ñoù goïi laø laïc caên. Laïi coøn khi tu ñeä tam tónh löï thì coù ñöôïc hoan laïc khieán taâm vui vôùi caûm xuùc (thoï) nhö nhau maø nhaän giöõ laáy, ñoù goïi laø laïc caên. 11. Theá naøo goïi laø Khoå caên? Ñaùp: Nghóa laø gaëp caùc vieäc thuaän theo khoå khieán cho thaân ñau khoå, vôùi caûm xuùc khoâng bình thöôøng maø nhaän giöõ laáy, ñoù goïi laø khoå caên. 12. Theá naøo laø Hyû caên? Ñaùp: Nghóa laø gaëp caùc vieäc thuaän vôùi vui khieán cho taâm vui, vôùi caûm xuùc nhö nhau maø nhaän giöõ laáy, goïi laø hyû caên. Laïi coøn khi tu tónh löï thöù nhaát-thöù nhì thì coù nieàm vui khieán taâm vui möøng vôùi xuùc caûm nhö nhau maø nhaän giöõ laáy, ñoù goïi laø hyû caên. 13. Theá naøo goïi laø Öu caên? Ñaùp: Nghóa laø gaëp caùc vieäc thuaän theo lo laéng khieán cho taâm lo saàu vôùi caûm xuùc khoâng bình thöôøng maø nhaän giöõ laáy, ñoù goïi laø öu caên. 14. Theá naøo laø Xaû caên? Ñaùp: Nghóa laø gaëp caùc vieäc thuaän vôùi buoâng xaû khieán cho thaân vaø taâm ñeàu buoâng xaû, coù caûm xuùc khoâng nhö nhau cuõng khoâng phaûi khoâng nhö nhau maø nhaän giöõ laáy, ñoù laø xaû caên. Laïi coøn khi tu chöa ñeán ñöôïc ñònh hoaëc ôû khoaûng giöõa cuûa ñeä töù tónh löï vaø ñònh voâ saéc thì coù ñöôïc söï khoâng khoå khoâng vui, khieán taâm buoâng xaû, vôùi caûm xuùc (thoï) khoâng nhö nhau cuõng khoâng phaûi khoâng nhö nhau, maø nhaän giöõ

laáy, ñoù goïi laø xaû caên. 15. Theá naøo goïi laø Tín caên? Ñaùp: Nghóa laø nöông vaøo phaùp thieän taïo neân do xuaát gia vaø xa lìa, maø khôûi leân caùc söï tin töôûng, tính chaát cuûa nieàm tin, tính chaát tin töôûng hieän tieàn, tuøy thuaän chaáp nhaän aùi moä, tính chaát cuûa aùi moä, loøng luoân laéng ñoïng trong saïch yeân tònh, ñoù goïi laø tín caên. Laïi coøn tín coù hoïc vaø tín voâ hoïc vaø taát caû caùc thöù tín phi hoïc phi voâ hoïc, ñeàu goïi laø tín caên. 16. Theá naøo goïi laø Tinh taán caên? Ñaùp: Nghóa laø nöông vaøo phaùp thieän taïo neân do söï xuaát gia vaø xa lìa maø khôûi leân caùc söï sieâng naêng chuyeân caàn, thaáy raát maïnh meõ, haêng haùi toät ñoä khoù ngaên caûn ñöôïc, loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng, ñoù

goïi laø tinh taán caên. Laïi coøn coù hoïc tinh taán vaø voâ hoïc tinh taán, cuøng taát caû caùc thöù tinh taán phi hoïc phi voâ hoïc, ñeàu goïi laø tinh taán caên. 17. Theá naøo goïi laø Nieäm caên? Ñaùp: Nghóa laø nöông vaøo phaùp thieän taïo neân do söï xuaát gia vaø xa lìa, maø khôûi leân caùc nieäm tuøy nieäm, chuyeân nieäm, nghó nhôù (ghi nhôù) maõi khoâng queân maát, khoâng thieáu soùt, khoâng maát phaùp taùnh, taâm luoân saùng suoát ghi nhôù laâu daøi, ñoù goïi laø nieäm caên. Laïi coù nieäm hoïc vaø nieäm voâ hoïc cuøng taát caû caùc thöù nieäm phi hoïc phi voâ hoïc, ñeàu goïi laø nieäm caên. 18. Theá naøo goïi laø Ñònh caên? Ñaùp: Nghóa laø nöông vaøo phaùp thieän taïo neân do xuaát gia vaø xa lìa, maø khôûi leân caùc taâm ñeàu truï, truï gaàn, an truï, khoâng phaân taùn, khoâng loaïn ñoäng, nhieáp giöõ, luoân giöõ gìn taát caû, tính chaát cuûa taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh, ñoù goïi laø ñònh caên. Laïi coù ñònh hoïc vaø ñònh voâ hoïc cuøng taát caû caùc thöù ñònh phi hoïc phi voâ hoïc, ñeàu goïi laø ñònh caên. 19. Theá naøo goïi laø Tueä caên? Ñaùp: Nghóa laø nöông vaøo phaùp thieän taïo neân do söï xuaát gia vaø xa lìa, maø khôûi leân caùc caùch tuyeån choïn ñoái vôùi caùc phaùp, tuyeån choïn kyõ löôõng cuøng cöïc vaø raát cuøng cöïc, hieåu roõ, ñeàu hieåu roõ taát caû, hieåu roõ gaàn, thaáu suoát taát caû, xeùt ñoaùn thoâng minh, tueä haønh saùng suoát, Tyø-baùt-xaù- na, ñoù goïi laø tueä caên. Laïi coøn tueä hoïc vaø tueä voâ hoïc cuøng taát caû caùc thöù tueä phi hoïc phi voâ hoïc, ñeàu goïi laø tueä caên. 20. Theá naøo laø Vò tri ñöông tri caên? Ñaùp: Nghóa laø ngöôøi naøo ñaõ nhaäp vaøo haøng chaùnh taùnh ly sinh thì seõ phaùt sinh tueä coù hoïc vaø tueä caên, cuøng caùc haïnh tuøy tín, tuøy phaùp. Ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá chöa hieän quaùn, thì neân hieän quaùn, do ñoù caùc caên seõ chuyeån ñoåi. Ñoù goïi laø caên chöa bieát thì neân bieát. 21. Theá naøo laø Dó tri caên? Ñaùp: Nghóa laø ngöôøi ñaõ thaáy ñeá phaùt sinh tueä coù hoïc vaø tueä caên cuøng ñeán thaéng giaûi (tin hieåu toát nhaát), coù söï thaáy bieát vaø thaân chöùng. Ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá ñaõ hieän quaùn, maø ñaõ hieän quaùn töùc laø ñaõ ñoaïn tröø caùc phieàn naõo, cho neân caùc caên chuyeån ñoåi. Ñoù goïi laø caên ñaõ bieát. 22. Theá naøo laø Cuï tri caên? Ñaùp: Nghóa laø baäc A-la-haùn ñaõ coù tueä voâ hoïc vaø tueä caên, cuøng tueä giaûi thoaùt, ñeàu giaûi thoaùt. Ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá ñaõ hieän quaùn, maø hieän quaùn töùc laø ñaõ ñöôïc hieän phaùp laïc truï (truï vaøo phaùp vui hieän ñôøi), neân caùc caên chuyeån ñoåi. Ñoù goïi laø (caên bieát ñuû) cuï tri caên. ----------

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 10 505

Phaåm 18: XÖÙ

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù taïi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, coù vò Phaïm chí teân laø Sinh Vaên ñeán choã Phaät chaáp tay cung kính, duøng lôøi dòu daøng thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân. Phaät cuõng dòu daøng lòch söï thaêm hoûi laïi vò aáy. Sau khi thaêm hoûi xong, vò Phaïm chí ngoài sang moät beân chaáp tay cung kính baïch Phaät: Con coù ñoâi ñieàu muoán hoûi Ngaøi Gotama cao quyù, xin Ngaøi chæ daïy toùm taét. Lieàn ñoù, Ñöùc Theá Toân baûo vò Phaïm chí aáy: Thaày cöù maëc tình maø hoûi, toâi seõ giaûi ñaùp ñaày ñuû. Vò Phaïm chí hoûi: Taát caû phaùp, taïi sao goïi laø taát caû phaùp? Ñöùc Theá Toân baûo: Taát caû phaùp töùc laø möôøi hai xöù. AÁy laø: 1. Nhaõn xöù. 2. Saéc xöù. 3. Nhó xöù. 4. Thanh xöù. 5. Tyû xöù. 6. Höông xöù. 7. Thieät xöù. 8. Vò xöù. 9. Thaân xöù. 10. Xuùc xöù. 11. YÙ xöù. 12. Phaùp xöù. Ñoù laø möôøi hai xöù. Laïi coù choã noùi, caùc thöù naøy khoâng phaûi laø taát caû. Noùi taát caû thì laïi coù phaùp rieâng bieät. Caùi ñoù chæ laø noùi chöù khoâng phaûi laø söï thaät (caùi coù thaät). Neáu coù hoûi laïi thì cuõng chaúng hieåu bieát gì caû. Vaø neáu sau naøy cöù maõi suy tö tìm xeùt thì chính mình laïi caøng meâ muoäi mòt môø. Vì taát caû phaùp khoâng phaûi laø tình caûnh ñoù. Baáy giôø vò Phaïm chí nghe lôøi Phaät noùi, heát söùc vui möøng lieàn cung kính chaøo töø bieät ra veà. 1. Theá naøo laø nhaõn xöù (lónh vöïc cuûa maét)? Ñaùp: Nghóa laø nhö nhaõn caên (ñaõ noùi ôû tröôùc), neân phaûi noùi roõ caùi töôùng cuûa noù. 2. Theá naøo laø saéc xöù? Ñaùp: Nghóa laø saéc ñöôïc maét ñaõ - ñang - seõ thaáy cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø saéc, lónh vöïc cuûa saéc. Laïi töø saéc laø choã chính phaùt sinh ra nhaõn thöùc, noù ñaõ - ñang - seõ nhaän roõ cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø saéc xöù. Laïi

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 10 506

ñoái vôùi maét thì saéc ñaõ - ñang - seõ bieán ñoåi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø saéc xöù. Nhö theá heát thaûy saéc quaù khöù - hieän taïi - vò lai thì ñeàu goïi laø saéc xöù, cuõng goïi noù laø söï hieåu bieát... cho ñeán goïi laø chöùng taát caû. Vaäy laø theá naøo? Nghóa laø boán ñaïi taïo ra caùc thöù maøu xanh- vaøng- ñoû- traéng - maây - khoùi - buïi - söông - daøi - ngaén - vuoâng - troøn - cao - thaáp, boùng thaúng hay xieân, aùnh saùng hay boùng toái, moät khi baøy roõ caùc saéc töôùng thì goàm coù saéc maøu troän laãn nhau nhö ñoû tía, xanh ngoïc bích, xanh luïc, maøu ñen moác maøu chaùo loøng vaø heát thaûy thöù khaùc maø maét thaáy ñöôïc, nhaõn thöùc hieåu bieát ñöôïc vaø coù ñöôïc teân goïi, khaùc lôøi theâm tieáng, caùc töôûng ñeàu töôûng, ñaët ra noùi naêng, goïi laø saéc, laø giôùi haïn cuûa saéc, laø lónh vöïc cuûa saéc, laø bôø beân kia... Nhö vaäy lónh vöïc cuûa saéc laø söï thaâu nhieáp beân ngoaøi. 3. Theá naøo laø nhó xöù? Ñaùp: Nghóa laø nhö nhó caên, neân phaûi noùi roõ caùi töôùng cuûa noù. 4. Theá naøo laø thanh xöù? Ñaùp: Nghóa laø tieáng ñaõ- ñang ñöôïc tai nghe thaáy vaø coù cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø lónh vöïc cuûa tieáng. Laïi töø tieáng maø tai chính laø nôi phaùt sinh nhó thöùc, noù ñaõ-ñang- seõ nhaän roõ cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø lónh vöïc cuûa tieáng. Laïi ñoái

vôùi tai, tieáng ñaõ-ñang-seõ gaây trôû ngaïi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø lónh vöïc cuûa tieáng. Laïi ñoái vôùi tai, tieáng ñaõ-ñang-seõ bieán ñoåi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø lónh vöïc cuûa tieáng. Nhö theá qua ba thôøi quaù khöù-hieän taïi-vò lai, heát thaûy tieáng coù ñöôïc ñeàu goïi laø thanh xöù, cuõng goïi noù laø söï hieåu bieát... cho ñeán goïi laø chöùng taát caû. Vaäy laø theá naøo? Nghóa laø boán ñaïi taïo ra caùc thöù tieáng voi, tieáng ngöïa, tieáng xe, tieáng böôùc chaân, tieáng thoåi oác, tieáng chuoâng rung, tieáng troáng lôùn beù, tieáng ca ngaâm tieáng vònh taùn. Vaø boán ñaïi coøn giuùp ñôõ cho söï va chaïm, tieáp xuùc taïo thaønh caùc tieáng noùi naêng trong suoát ngaøy ñeâm. Vaø heát thaûy thöù tieáng maø tai nghe ñöôïc, nhó thöùc nhaän thöùc hieåu bieát ñöôïc, ñaõ coù teân goïi, khaùc tieáng theâm lôøi, caùc töôûng ñeàu töôûng, ñaët ra noùi naêng, goïi laø tieáng, laø giôùi haïn cuûa tieáng, laø lónh vöïc cuûa tieáng, laø bôø beân kia. Nhö vaäy lónh vöïc cuûa thanh laø söï thaâu nhieáp beân ngoaøi. 5. Theá naøo laø tyû xöù? Ñaùp: Nghóa laø nhö tyû caên, neân phaûi noùi roõ veà töôùng cuûa noù. 6. Theá naøo laø höông xöù? Ñaùp: Nghóa laø höông ñaõ, ñang seõ ñöôïc muõi ngöûi thaáy vôùi ñoái töôïng ñoù. Ñoù chính laø höông xöù. Laïi töø höông, muõi chính laø choã chính phaùt sinh ra tyû thöùc. Noù ñaõ, ñang seõ nhaän roõ nhaän bieát caùc muøi höông vaø ñoái

töôïng cuûa noù. Ñoù laø höông xöù. Laïi ñoái vôùi muõi, höông ñaõ-ñang-seõ gaây trôû ngaïi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø höông xöù. Laïi ñoái vôùi muõi, höông ñaõ-ñang-seõ bieán ñoåi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø höông xöù. Nhö theá caùc thöù höông coù ñöôïc qua ba thôøi quaù khöù-hieän taïi-vò lai, ñeàu goïi laø höông xöù, cuõng goïi noù laø söï hieåu bieát... cho ñeán goïi laø chöùng taát caû. Vaäy laø theá naøo? Nghóa laø boán ñaïi taïo ra caùc thöù muøi höông cuûa reã, cuûa thaân caây, caønh caây, laù hoa quaû... hay muøi thôm, muøi thoái, muøi bình thöôøng vaø heát thaûy muøi höông khaùc do muõi ngöûi ñöôïc, tyû thöùc nhaän thöùc hieåu bieát ñöôïc, ñaõ coù teân goïi, khaùc tieáng theâm lôøi, caùc töôûng ñeàu töôûng, ñaët ra noùi naêng, goïi laø höông, laø giôùi haïn cuûa höông, laø lónh vöïc cuûa höông, laø bôø beân kia... Nhö vaäy lónh vöïc cuûa höông laø söï thaâu nhieáp beân ngoaøi. 7. Theá naøo laø thieät xöù? Ñaùp: Nghóa laø cuõng nhö thieät caên, caàn phaûi noùi roõ caùi töôùng cuûa noù. 8. Theá naøo laø vò xöù? Ñaùp: Nghóa laø vò ñöôïc löôõi ñaõ - ñang - seõ neám bieát cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø vò xöù. Laïi töø vò maø löôõi laø choã chính phaùt sinh ra thieät thöùc, noù ñaõ- ñang - seõ nhaän roõ cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø vò xöù. Laïi ñoái vôùi löôõi, vò ñaõ-ñang-seõ gaây trôû ngaïi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø vò xöù. Laïi ñoái vôùi löôõi, vò ñaõ-ñang-seõ bieán ñoåi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù goïi laø vò xöù. Nhö theá caùc vò ñaõ coù trong ba thôøi quaù khöù-hieän taïi-vò lai, ñeàu goïi laø vò xöù, cuõng goïi noù laø söï hieåu bieát... cho ñeán goïi laø chöùng taát caû. Vaäy laø theá naøo? Nghóa laø boán ñaïi taïo ra caùc thöù vò cuûa reã caây, thaân caây, nhaùnh caây, laù- hoa - quaû, vò cuûa thöùc aên, thöùc uoáng vaø caùc thöù röôïu, vò ñaéng, vò chaùt- ngoït- cay- maën- laït, vò thích yù, vò traùi yù, vò khoâng gheùt khoâng öa (vò bình thöôøng). Vaø caùc thöù vò khaùc maø löôõi ñaõ neám, thieät thöùc ñaõ nhaän thöùc hieåu bieát,

neân coù teân goïi, khaùc tieáng theâm lôøi, caùc töôûng ñeàu töôûng, ñaët ra noùi naêng goïi laø vò, laø vò giôùi, laø vò xöù, laø bôø beân kia. Nhö vaäy lónh vöïc cuûa vò laø söï thaâu nhieáp beân ngoaøi. 9. Theá naøo laø thaân xöù? Ñaùp: Nghóa laø nhö thaân caên, neân phaûi noùi roõ veà töôùng cuûa noù. 10. Theá naøo laø xuùc xöù? Ñaùp: Nghóa laø thaân ñaõ - ñang - seõ chaïm xuùc cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø xuùc xöù. Laïi töø xuùc laø nôi chính phaùt sinh ra thaân thöùc, noù ñaõ- ñang - seõ nhaän roõ cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø xuùc xöù. Laïi ñoái vôùi thaân, xuùc ñaõ-ñang-seõ gaây trôû ngaïi cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø xuùc xöù. Laïi xuùc ñaõ- ñang - seõ gaây bieán ñoåi cho thaân cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø xuùc xöù. Nhö theá caùc xuùc coù ñöôïc töø ba thôøi quaù khöù-hieän taïi-vò lai, ñeàu goïi

laø xuùc xöù, cuõng goïi noù laø söï hieåu bieát... cho ñeán goïi laø chöùng taát caû. Vaäy laø theá naøo? Nghóa laø boán ñaïi vaø boán ñaïi taïo ra caùc tính chaát trôn- rít - nheï - naëng - laïnh - aám, ñoùi khaùt vaø heát thaûy caùc thöù khaùc maø thaân caên caûm giaùc ñöôïc vaø thaân thöùc hieåu bieát ñöôïc, neân coù teân goïi, khaùc tieáng theâm lôøi, caùc töôûng ñeàu töôûng, ñaët ra noùi naêng, goïi laø xuùc, laø giôùi cuûa xuùc, laø xöù cuûa xuùc, laø bôø beân kia. Nhö vaäy lónh vöïc cuûa xuùc laø söï thaâu nhieáp beân ngoaøi. 11. Theá naøo laø yù xöù? Ñaùp: Laø nhö yù caên, caàn phaûi noùi roõ veà töôùng cuûa noù. 12. Theá naøo laø phaùp xöù? Ñaùp: Nghóa laø phaùp ñöôïc yù ñaõ - ñang - seõ nhaän bieát cuøng ñoái töôïng cuûa noù, ñoù laø phaùp xöù. Laïi töø phaùp maø yù chính laø choã sinh ra yù thöùc, noù ñaõ- ñang- seõ nhaän roõ, ñoù laø phaùp xöù. Laïi ñoái vôùi yù maø phaùp ñaõ-ñang-seõ gaây trôû ngaïi, ñoù laø phaùp xöù. Laïi phaùp ñaõ - ñang - seõ bieán ñoåi ñoái vôùi yù, ñoù goïi laø lónh vöïc cuûa phaùp. Nhö theá caùc phaùp coù caû ba thôøi quaù khöù- hieän taïi-vò lai, ñeàu goïi laø phaùp xöù, cuõng goïi noù laø söï hieåu bieát... cho ñeán goïi laø chöùng taát caû. Vaäy laø theá naøo? Nghóa laø caùc thöù thoï - töôûng - tö, xuùc - taùc yù - duïc - thaéng giaûi - tín - tinh taán - nieäm - ñònh- tueä - taàm töù - phoùng daät (buoâng lung), khoâng buoâng lung, caên thieän - caên baát thieän - caên voâ kyù, taát caû caùc söï troùi buoäc cuûa tuøy mieân, cuûa tuøy phieàn naõo..., vaø caùc thöù coù ñöôïc maø trí hieän ñang quan saùt ñaït ñöôïc ñònh voâ töôûng, ñöôïc ñònh dieät taän, söï voâ töôûng vaø maïng caên, truï vaøo chuùng ñoàng phaàn, coù ñöôïc söï, ñöôïc xöù, ñöôïc sinh - giaø - truï - voâ thöôøng - danh thaân - cuù thaân - vaên thaân - hö khoâng - traïch dieät - khoâng phaûi traïch dieät, vaø caùc thöù khaùc maø yù caên ñaõ bieát vaø yù thöùc ñaõ hieåu ro, teân goïi, khaùc tieáng theâm lôøi, caùc töôûng ñeàu töôûng, ñaët ra noùi naêng, goïi laø phaùp, laø xöù cuûa phaùp, laø bôø beân kia. Nhö vaäy lónh vöïc cuûa phaùp laø söï thaâu nhieáp beân ngoaøi. ----------

Phaåm 19: UAÅN

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù taïi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo vôùi chuùng Bí-soâ: Coù naêm thöù uaån, ñoù laø: Saéc uaån, thoï uaån, töôûng uaån, haønh uaån, thöùc

uaån. 1. Theá naøo laø saéc uaån? Ñaùp: Nghóa laø coù caùc thöù saéc, taát caû ñeàu laø boán thöù ñaïi vaø taát caû do boán ñaïi taïo neân, ñoù laø saéc uaån.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 10 509

2. Theá naøo laø thoï uaån? Ñaùp: Nghóa laø caùc thoï cuøng thoï, tính chaát cuûa thoï (caûm xuùc), thoï thaâu nhieáp, ñoù laø thoï uaån. Laïi coù hai thöù thoï, goïi laø thoï uaån, nghóa laø thaân thoï (thoï cuûa thaân) vaø taâm thoï (thoï cuûa taâm). Theá naøo laø thaân thoï? Nghóa laø naêm thöùc cuûa thaân töông öng caùc vôùi thoï... cho ñeán caùc thoï thaâu nhieáp, ñoù goïi laø thaân thoï. Theá naøo laø taâm thoï? Nghóa laø yù thöùc töông öng vôùi caùc thoï... cho ñeán thoï thaâu nhieáp heát, ñoù goïi laø taâm thoï (Thoï cuûa taâm). Laïi coù hai thöù thoï, goïi laø thoï uaån, laø söï thoï nhaän thuù vò thích thuù vaø thoï nhaän khoâng thuù vò thích thuù. Theá naøo laø thoï coù thuù vò thích thuù? Nghóa laø höõu laäu taùc yù töông öng vôùi caùc thoï... cho ñeán nhöõng gì thoï thaâu nhieáp, ñoù goïi laø thoï coù thích thuù. Theá naøo laø thoï khoâng thuù vò thích thuù? Nghóa laø voâ laäu taùc yù töông öng vôùi caùc thoï... cho ñeán nhöõng gì thoï thaâu nhieáp, ñoù goïi laø thoï khoâng thích thuù. Coù thuyeát laïi noùi: Coõi Duïc taùc yù töông öng vôùi thoï thì goïi laø thoï coù thuù vò thích thuù. Coøn coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc taùc yù töông öng vôùi thoï thì goïi laø thoï khoâng coù thuù vò thích thuù. Nay nghóa trong naøy laø noùi höõu laäu taùc yù töông öng vôùi thoï thì goïi laø thoï coù thuù vò thích thuù. Coøn voâ laäu taùc yù töông öng vôùi thoï thì goïi laø thoï khoâng coù thuù vò thích thuù. Cuõng nhö noùi veà thoï coù thuù vò, thoï khoâng thuù vò, thì caùc thöù rôi vaøo thoï, khoâng rôi vaøo thoï, thoï nöông vaøo ñam meâ, thoï nöông vaøo xuaát ly, thoï thuaän keát, thoï khoâng thuaän keát, thoï thuaän chaáp laáy, thoï khoâng thuaän chaáp laáy, thoï thuaän theo bò raøng buoäc, thoï khoâng thuaän bò raøng buoäc, thoï cuûa theá gian, thoï xuaát theá gian... cuõng nhö theá. Laïi coù ba thöù thoï goïi laø thoï uaån, töùc laø thoï vui, thoï khoå, thoï khoâng vui khoâng khoå. Theá naøo laø thoï vui? Laø gaëp vieäc thuaän vui khieán thaân vaø taâm ñeàu vui, thoï nhaän nhö nhau maø thoï nhaän giöõ laáy, ñoù laø thoï vui. Laïi khi tu caùc loaïi sô - ñeä nhò - ñeä tam tónh löï, thì seõ coù ñöôïc nieàm hoan laïc khieán taâm vui, thoï nhaän nhö nhau maø thoï nhaän giöõ laáy, ñoù laø thoï vui. Theá naøo laø thoï khoå? Laø gaëp caùc vieäc thuaän khoå khieán thaân vaø taâm ñeàu khoå, coù thoï khoâng nhö nhau maø thoï nhaänï giöõ laáy, ñoù laø thoï khoå. Theá naøo laø thoï khoâng khoå khoâng vui? Töùc laø gaëp caùc vieäc thuaän theo khoâng khoå khoâng vui neân khieán thaân vaø taâm ñeàu buoâng xaû, coù thoï

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 10 510

khoâng nhö nhau, cuõng khoâng phaûi khoâng nhö nhau maø thoï nhaänï giöõ laáy, ñoù laø thoï khoâng khoå khoâng vui. Vaû laïi luùc tu chöa ñaït ñeán ñònh, trong phaùp vaéng laëng cuûa thieàn thöù tö vaø ñònh voâ saéc, thuaän theo khoâng khoå khoâng vui maø tieáp xuùc sanh taâm buoâng xaû chaúng bình ñaúng - chaúng khoâng bình ñaúng thoï nhaän, thuoäc veà thoï nhaän, ñaây goïi laø thoï khoâng khoå khoâng vui. Laïi coù boán thöù thoï goïi laø thoï uaån. Töùc laø thoï coõi Duïc, thoï coõi Saéc, thoï coõi Voâ saéc vaø thoï khoâng raøng buoäc. Theá naøo laø thoï coõi Duïc?

Laø coõi Duïc taùc yù töông öng vôùi caùc thoï..., cho ñeán caùi gì maø thoï nhaän giöõ laáy. Ñoù laø thoï coõi Duïc. Theá naøo laø thoï coõi Saéc? Laø coõi Saéc taùc yù töông öng vôùi caùc thoï... cho ñeán caùi gì maø thoï nhaän giöõ laáy, ñoù laø thoï coõi Saéc. Theá naøo laø thoï coõi Voâ saéc? Laø coõi Voâ saéc taùc yù töông öng vôùi caùc thoï..., cho ñeán caùi gì maø thoï nhaän giöõ laáy, ñoù laø thoï coõi Voâ saéc. Theá naøo laø thoï khoâng bò raøng buoäc? Nghóa laø voâ laäu taùc yù töông öng vôùi caùc thoï..., cho ñeán caùi gì maø thoï nhaän giöõ laáy, ñoù laø thoï khoâng bò raøng buoäc. Laïi coù naêm thöù thoï goïi laø thoï uaån. Töùc laø thoï vui, thoï khoå, thoï möøng, thoï lo vaø thoï buoâng xaû, ñoù laø naêm thoï. Roäng noùi nhö caùc thöù caên (caên phaåm) Laïi coù saùu thöù thoï goïi laø thoï uaån. Laø maét tieáp xuùc sinh ra caùc thoï, tai, muõi, löôõi, thaân, yù khi tieáp xuùc cuõng sinh ra caùc thoï. Theá naøo laø maét tieáp xuùc sinh ra caùc thoï? Nghóa laø maét vaø saéc laøm duyeân sinh ra nhaõn thöùc, ba thöù hoøa hôïp laïi sinh ra söï tieáp xuùc. Do xuùc laøm duyeân neân sinh ra thoï. Trong naøy maét laø chính, saéc laø ñoái töôïng, coøn söï tieáp xuùc cuûa maét laø nhaân. Do maét tieáp xuùc maø khôûi leân taát caû, ñoù laø chuûng loaïi nhaõn xuùc, laø caùi sinh ra nhaõn xuùc. Vôùi nhaõn xuùc (söï tieáp xuùc cuûa maét) maø sinh ra taùc yù töông öng vôùi nhaõn thöùc, phaân bieät nhaän thöùc caùc saéc maø coù caùc thoï..., cho ñeán nhöõng gì maø thoï giöõ laáy, ñoù goïi laø maét tieáp xuùc sinh ra caùc thoï. Nhö vaäy caùc thöù tai, muõi, löôõi, thaân, yù khi tieáp xuùc cuõng sinh ra caùc thoï, roäng noùi cuõng nhö theá, ñoù goïi laø thoï uaån. Cuõng nhö noùi veà thoï uaån, thì töôûng uaån vaø thöùc uaån, caùc vieäc roäng noùi cuõng nhö theá. 3. Theá naøo laø haønh uaån? Haønh uaån coù hai thöù: - Laø haønh uaån taâm töông öng. - Laø haønh uaån taâm khoâng töông öng. Theá naøo laø taâm töông öng vôùi haønh uaån? Nghóa laø tö duy tieáp xuùc

vôùi taùc yù, roäng noùi cho ñeán coù caùc trí kieán hieän quan saùt caùc phaùp. Laïi coù caùc chuûng loaïi phaùp khaùc cuøng vôùi taâm töông öng nhau, ñoù goïi laø haønh uaån taâm töông öng. Theá naøo laø taâm khoâng töông öng haønh uaån? Nghóa laø ñaõ chöùng ñöôïc ñònh voâ töôûng..., roäng noùi cho ñeán vaên thaân. Laïi coù caùc chuûng loaïi phaùp khaùc khoâng töông öng vôùi taâm, ñoù goïi laø taâm khoâng töông öng haønh uaån. Nhö theá caû taâm töông öng haønh uaån vaø taâm khoâng töông öng haønh uaån goïi chung laø haønh uaån. ----------

Phaåm 20: NHIEÀU CAÛNH GIÔÙI, Phaàn 1

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù taïi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, thaày A-nan-ñaø ngoài rieâng moät mình trong tònh thaát suy nghó: Nhöõng keû gaây ra caùc vieäc sôï haõi vaø caùc tai hoïa, caùc vieäc roái raém, khuaáy ñoäng lo saàu..., ñeàu laø ñaùm phaøm phu chöù khoâng phaûi laø baäc trí. Nghó theá roài ñeán khoaûng xeá chieàu, töø tònh thaát thaày ra ñeán choã Phaät, laïy döôùi chaân Phaät xong ngoài sang moät beân, roài ñem caùc ñieàu suy nghó ra trình baøy ñaày ñuû vôùi Phaät. Nghe xong Phaät lieàn xaùc nhaän ñuùng nhö vaäy: Nhöõng keû gaây ra caùc söï sôï haõi vaø caùc tai hoïa, caùc söï roái

raém lo saàu..., ñeàu laø nhöõng ñaùm phaøm phu, khoâng phaûi laø caùc baäc trí. Gioáng nhö ñaët löûa trong nhaø coû khoâ thì laàu ñaøi ñình quaùn cuõng bò chaùy laây. Keû ngu cuõng vaäy, vì khoâng coù trí neân gaây ra bao söï sôï haõi, tai hoïa vaø caùc vieäc roái raém lo saàu. Naày thaày Khaùnh Hyû neân bieát! Töø quaù khöù, hieän taïi hay vò lai thì caùc söï sôï haõi, caùc tai hoïa, caùc roái raém lo saàu..., ñeàu do keû phaøm phu gaây taïo chôù khoâng phaûi laø caùc baäc trí, caùc baäc trí khoâng bao giôø laøm caùc vieäc ñoù. Thaày Khaùnh hyû neân bieát! Keû phaøm phu thì coù sôï haõi, baäc trí khoâng coù sôï haõi, keû phaøm phu coù tai hoïa, baäc trí khoâng coù tai hoïa, keû phaøm phu coù caùc vieäc roái raém lo saàu, baäc trí khoâng coù roái raém lo saàu. Vì theá thaày Khaùnh Hyû neân bieát! Keû phaøm phu vaø baäc trí, phaûi bieát xa laùnh caùc phaùp cuûa keû phaøm phu maø tuaân haønh caùc phaùp cuûa baäc trí. Thaày A-nan-ñaø thöa: Nhö theá naøo thì noùi laø haïng phaøm ngu? Ñöùc Phaät noùi: Neáu ñoái vôùi caùc thöù giôùi - xöù - uaån, caùc thöù duyeân khôûi vaø caùc phaùp xöù phi xöù maø khoâng kheùo leùo hieåu bieát, thì ñoù laø phaøm phu. Thaày A-nan-ñaø thöa: Ngang möùc naøo thì noùi ñoù laø baäc trí? Ñöùc phaät daïy: Neáu nhö coù ngöôøi naøo ñoái vôùi giôùi - xöù - uaån vaø

ñoái vôùi duyeân khôûi, xöù phi xöù phaùp, coù theå kheùo leùo nhaän thöùc, thì ñoù laø ngöôøi trí. A nan ñaø thöa: Sao noùi laø ngöôøi trí ñoái vôùi giôùi kheùo leùo nhaän thöùc ñöôïc? Ñöùc Phaät daïy: Ngöôøi trí ñoái vôùi 18 giôùi, thaáy bieát ñuùng nhö thaät, laø kheùo leùo nhaän thöùc veà giôùi. Nghóa laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät caùc thöù lónh vöïc thuoäc veà maét - saéc - nhaõn - thöùc - tai tieáng - nhó thöùc- muõi - höông - tyû thöùc - löôõi vò thieät thöùc - thaân xuùc - thaân thöùc, yù - phaùp vaø yù thöùc. Laïi ñoái vôùi saùu lónh vöïc maø thaáy bieát ñuùng nhö thaät, thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, nghóa laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät caùc lónh vöïc ñaát, nöôùc, löûa, gioù, khoâng vaø thöùc. Laïi ñoái vôùi saùu lónh vöïc maø thaáy bieát ñuùng nhö thaät, thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, nghóa laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät caùc lónh vöïc tham duïc, giaän hôøn, haïi vaø khoâng duïc, khoâng giaän vaø khoâng haïi. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà saùu lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà lónh vöïc: vui, khoå, möøng, lo, xaû, voâ minh. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà boán lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà lónh vöïc: thoï, töôûng, haønh, thöùc. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà ba lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø: coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà lónh vöïc ba sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà, ñoù laø lónh vöïc: quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà ba lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø: thaáp keùm, trung bình vaø tuyeät dieäu. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà ba lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø: thieän, baát thieän, voâ kyù. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà ba lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø: hoïc, voâ hoïc, phi hoïc phi voâ hoïc. Laïi thaáy

bieát ñuùng nhö thaät veà hai lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø höõu laäu, voâ laäu. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà hai lónh vöïc sau ñaây thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà lónh vöïc, ñoù laø höõu vi, voâ vi. Ñoù goïi laø baäc trí kheùo leùo nhaän thöùc veà caùc lónh vöïc. Thaày A-nan-ñaø thöa: Theá naøo laø baäc trí kheùo leùo nhaän thöùc veà caùc phaïm vi? Ñöùc Phaät daïy: Ngöôøi trí thaáy bieát ñuùng nhö thaät möôøi hai phaïm vi, thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà caùc phaïm vi, nghóa laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà phaïm vi cuûa maét - saéc - tai - tieáng - muõi - höông - löôõi - vò-

thaân - xuùc - yù - thöùc, thì goïi ñoù laø ngöôøi trí kheùo leùo nhaän thöùc veà caùc phaïm vi (xöù). Thaày A-nan-ñaø thöa: Theá naøo laø baäc trí kheùo leùo nhaän thöùc veà caùc uaån? Ñöùc Phaät daïy: Ngöôøi trí thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà naêm uaån, thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà uaån nghóa laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà saéc uaån, thoï uaån, töôûng uaån, haønh uaån vaø thöùc uaån, thì goïi ñoù laø ngöôøi trí kheùo leùo nhaän thöùc veà caùc uaån. Thaày A-nan-ñaø thöa: Theá naøo laø baäc trí kheùo leùo nhaän thöùc veà caùc duyeân khôûi? Ñöùc Phaät daïy: Ngöôøi trí thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà möôøi hai chi duyeân khôûi thuaän vaø nghòch, thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà duyeân khôûi, laø thaáy bieát ñuùng nhö thaät döïa vaøo caùi naøy coù neân caùi kia coù, caùi naøy sinh neân caùi kia sinh, nghóa laø voâ minh duyeân haønh, haønh duyeân thöùc, thöùc duyeân danh saéc, danh saéc duyeân luïc xöù (nhaäp), luïc xöù duyeân xuùc, xuùc duyeân thoï, thoï duyeân aùi, aùi duyeân thuû, thuû duyeân höõu, höõu duyeân sinh, sinh duyeân laõo töû, roài phaùt sinh saàu than lo khoå roài bieát khoå naõo. Nhö vaäy ôû ñaây toaøn laø chieâu taäp gaây neân caùc uaån khoå to lôùn. Vaø cuõng thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà raèng neáu döïa vaøo caùi naøy khoâng thì caùi kia khoâng, caùi naøy dieät thì caùi kia dieät nghóa laø Voâ minh dieät neân haønh dieät, haønh dieät neân thöùc dieät, thöùc dieät neân danh saéc dieät, danh saéc dieät neân luïc xöù dieät, luïc xöù dieät neân xuùc dieät, xuùc dieät neân thoï dieät, thoï dieät neân aùi dieät, aùi dieät neân thuû dieät, thuû dieät neân höõu dieät, höõu dieät neân sinh dieät, sinh dieät neân giaø cheát saàu than lo khoå roài buoàn khoå naõo cuõng dieät. Nhö theá laø dieät heát taát caû caùc thöù khoå to lôùn, neân goïi laø baäc trí kheùo leùo nhaän thöùc veà phaùp duyeân sinh. Thaày A-nan-ñaø thöa: Theá naøo laø baäc trí kheùo leùo nhaän thöùc veà phaùp xöù phi xöù? Ñöùc Phaät daïy: Ngöôøi trí thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà phaùp xöù phi xöù, thì goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà phaùp coù lyù vaø khoâng coù lyù, laø bieát ñuùng nhö thaät: Khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän caùc haønh nghieäp döõ veà thaân ngöõ yù maø chieâu caûm ñöôïc quaû dò thuïc raát ñaùng meán yeâu, öa thích, möøng vui, vöøa yù. Coù lyù phaûi chaáp nhaän laø haønh nghieäp döõ cuûa thaân ngöõ yù seõ bò quaû dò thuïc khoâng meán yeâu, öa thích, möøng vui, vöøa yù. Khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän ñöôïc laø caùc haïnh toát laønh tuyeät dieäu veà thaân ngöõ yù maø phaûi bò quaû dò thuïc khoâng meán yeâu, öa thích,

möøng vui, vöøa yù. Phaûi lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc laø caùc haïnh toát laønh tuyeät dieäu veà thaân ngöõ yù seõ chieâu caûm ñöôïc quaû dò thuïc raát ñaùng meán yeâu, öa thích, möøng vui, vöøa yù. Ñaõ khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän ñöôïc laø caùc haïnh xaáu döõ cuûa thaân ngöõ yù, do nhaân duyeân ñoù, neân khi cheát roài seõ ñöôïc sinh leân caùc coõi thieän, nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc laø caùc haïnh xaáu döõ cuûa thaân ngöõ yù, do nhaân duyeân ñoù, sau khi cheát bò ñoïa vaøo caùc ñöôøng döõ. Ñaõ khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän ñöôïc laø caùc haïnh toát laønh cuûa thaân ngöõ yù do nhaân duyeân ñoù, neân khi cheát roài seõ phaûi ñoïa vaøo caùc ñöôøng döõ, nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc laø caùc haïnh toát laønh cuûa thaân ngöõ yù khi laâm chung seõ ñöôïc sinh vaøo caùc coõi thieän. Ñoù laø kheùo leùo nhaän thöùc veà coù lyù vaø khoâng coù lyù. Laïi coøn thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà laø khoâng coù lyù, khoâng chaáp nhaän khoâng coù tröôùc sau, coù hai vò Chuyeån luaân Thaùnh vöông soáng trong moät theá giôùi, vaø bieát ñuùng nhö thaät veà nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc laø khoâng coù tröôùc sau, chæ coù moät vò Chuyeån luaân Thaùnh vöông soáng trong moät theá giôùi. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän khoâng coù tröôùc sau, coù hai Ñöùc Nhö Lai soáng trong moät theá giôùi, nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc laø khoâng coù tröôùc sau, chæ coù moät Ñöùc Nhö Lai soáng trong moät theá giôùi. Ñoù laø kheùo leùo nhaän thöùc veà coù lyù vaø khoâng coù lyù. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà laø khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän ñöôïc raèng coù ngöôøi nöõ laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Ñeá thích, Ma vöông, Phaïm vöông vaø chöùng Ñoäc giaùc Boà-ñeà hoaëc chöùng Boà-ñeà voâ thöôïng chaùnh ñaúng, nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän raèng coù ngöôøi nam laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Ñeá thích, Ma vöông, Phaïm vöông vaø chöùng ñöôïc Ñoäc giaùc Boà-ñeà hoaëc chöùng Boà-ñeà voâ thöôïng chaùnh ñaúng. Ñoù laø kheùo leùo nhaän thöùc veà coù lyù vaø khoâng coù lyù. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà raèng khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän baäc ñaày ñuû Thaùnh kieán maø nghó ñeán chuyeän gieát cha haïi meï, haïi A-la-haùn, phaù hoøa hôïp Taêng, khôûi taâm döõ laøm Phaät chaûy maùu, nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän raèng chính caùc keû dò sinh phaøm ngu môùi gaây naêm toäi ñoïa vaøo nguïc voâ giaùn (nguõ nghòch toäi) maø thoâi. Thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà raèng khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän ñöôïc laø baäc coù ñuû Thaùnh kieán maø nghó ñeán vieäc gieát haïi maïng soáng chuùng sinh, nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc raèng chæ coù boïn dò sinh phaøm ngu môùi nghó ñeán vieäc gieát haïi chuùng sinh; khoâng coù lyùvaø khoâng chaáp

nhaän ñöôïc raèng caùc baäc coù ñuû Thaùnh kieán laïi nghó ñeán vieäc vöôït boû choã hoïc (giaùo phaùp), nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc raèng chæ coù boïn dò sinh phaøm ngu thì môùi nghó ñeán vieäc vöôït boû caùc moân hoïc. Khoâng coù lyù, khoâng chaáp nhaän raèng laø baäc coù ñuû thaùnh kieán maø laïi boû choã hoïc, moân hoïc cao quyù ñeå tìm hoïc choã thaáp keùm, hoaëc tìm ngoaïi ñaïo toân laøm

thaày, hoaëc caàu ngoaïi ñaïo laøm ruoäng phöôùc, hoaëc chieâm ngöôõng toân kính nhìn ngaém maët maøy dung nhan boïn Sa-moân, Baø-la-moân ngoaïi ñaïo, hoaëc coi caùc thöù boùi toaùn, ñoaùn ñieàm toát laønh cho laø thanh tònh, hoaëc nhaän laáy caùi coù (höõu) thöù taùm..., nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc raèng caùc loaïi dò sinh phaøm phu thì laøm caùc vieäc nhö theá. Ñoù goïi laø kheùo leùo nhaän thöùc veà coù lyù vaø khoâng coù lyù. Laïi thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà laø khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän ñöôïc raèng: Chöa ñoaïn döùt naêm maøn che, vì noù khieán taâm oâ nhieãm, khieán tueä löïc suy keùm laøm chöôùng ngaïi ñaïo phaåm, traùi vôùi Nieát-baøn, maø baûy taâm coù theå an truï vaøo töù nieäm xöù truï; nhöng laïi coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc raèng ai ñaõ ñoaïn döùt naêm maøn che thì taâm kheùo an truï vaøo töù nieäm truï. Khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp ñöôïc laø ai chöa ñoaïn döùt naêm maøn che kín... Roäng noùi cho ñeán traùi vôùi Nieát-baøn, taâm chöa kheùo an truï vaøo töù nieäm maø laïi gioûi tu taäp baûy giaùc chi. Nhöng coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc laø ai ñaõ ñoaïn döùt naêm maøn che kín, taâm ñaõ kheùo truï vaøo töù nieäm truï thì lieàn gioûi tu taäp baûy giaùc chi. Khoâng coù lyù vaø khoâng chaáp nhaän ñöôïc laø ai chöa ñoaïn döùt naêm maøn che kín... Roäng noùi cho ñeán traùi vôùi Nieát-baøn, taâm chöa kheùo an truï vaøo töù nieäm truï vaø chöa tu taäp baûy giaùc chi, nhöng laïi chöùng ñöôïc Thanh vaên, Ñoäc giaùc, Boà-ñeà voâ thöôïng. Nhöng laïi coù lyù vaø chaáp nhaän ñöôïc raèng ai ñaõ ñoaïn döùt naêm maøn che..., taâm ñaõ kheùo truï vaøo töù nieäm tru,ï laïi gioûi tu taäp baûy giaùc chi thì chöùng ñöôïc Thanh vaên, Ñoäc giaùc, Boà-ñeà voâ thöôïng. Ñoù laø ngöôøi trí nhaän thöùc kheùo leùo veà coù lyù vaø khoâng coù lyù. Thaày A-nan-ñaø thöa: Vaäy nay neân goïi teân phaùp moân naøy laø gì, phuïng trì nhö theá naøo? Ñöùc Phaät baûo: Naøy thaày Khaùnh Hyû, phaùp moân naøy teân laø Töù chuyeån, cuõng goïi laø Ñaïi phaùp caûnh (göông phaùp to lôùn), cuõng goïi laø Cam loà coå (troáng cam loà), cuõng goïi laø nhieàu lónh vöïc. Haõy neân nhö theá maø tuaân haønh phuïng trì. Khi ñoù thaày A-nan-ñaø heát söùc vui möøng kính caån tin nhaän. Theá naøo laø Nhaõn giôùi? Nghóa laø nhö Nhaõn caên. Theá naøo laø Saéc giôùi? Töùc laø nhö Saéc xöù. Theá naøo laø Nhaõn thöùc giôùi? Laø maét vaø saéc laøm duyeân maø sinh ra

nhaõn thöùc. ÔÛ ñaây maét laø vai troø chính, saéc laø ñoái töôïng. Maét hieåu bieát veà saéc, laø caùc thöù hieåu roõ, hieåu roõ khaùc bieät, hieåu rieâng töøng thöù, hieåu roõ caùc saéc. Ñoù goïi laø phaïm vi hoaït ñoäng cuûa nhaõn thöùc. Coøn naêm möôi ba giôùi khaùc, tuøy theo söï caàn thieát cuûa noù, roäng noùi cuõng nhö theá. Theá naøo laø lónh vöïc cuûa ñaát? Lónh vöïc cuûa ñaát coù hai thöù laø trong vaø ngoaøi. Theá naøo laø lónh vöïc ñaát beân trong? Laø trong thaân naøy coù caùc thöù coù tính chaát cöùng raén khaùc nhau, caùc loaïi cöùng raén coù theå baùm laáy, coù thoï nhaän. Vaäy laø theá naøo? Ñoù laø caùc thöù toùc, loâng, raêng moùng... cho ñeán phaân dô nhôùp. Laïi coù nhöõng thöù coù tính chaát cöùng raén khaùc ôû trong thaân, caùc loaïi cöùng raén coù theå baùm laáy, coù thoï nhaän. Ñoù laø lónh vöïc ñaát beân trong. Theá naøo laø lónh vöïc ñaát beân ngoaøi? Nghóa laø ôû beân ngoaøi thaân naøy coù nhöõng thöù goàm coù tính chaát vaø chuûng loaïi cöùng raén khoâng

baùm laáy, khoâng coù thoï nhaän. Vaäy laø theá naøo? Nghóa laø nhö caùc thöù ñaát baèng, nuùi non, ñaù, ñaù vuïn, ngoùi, trai, haàu, oác seân, ñoàng, saét, thieác, chì, maït ni, traân chaâu, löu ly, soø, oác, san hoâ, ngoïc bích, vaøng baïc, kho ñaù, kho chaøy ñaù, pha chæ ca, chaâu ñoû, ñaù thaïch tuyeàn, ñaát caùt, coû caây, nhaùnh laø, hoa quaû. Hoaëc caùc thöù ñaát do xoaùy nöôùc tuï laïi. Laïi ôû beân ngoaøi thaân naøy coù caùc chuûng loaïi coù tính chaát cöùng raén khoâng baùm laáy, khoâng thoï nhaän. Ñoù laø lónh vöïc ñaát beân ngoaøi. Caû trong laãn ngoaøi ñeàu goïi chung laø lónh vöïc cuûa ñaát. Theá naøo laø lónh vöïc nöôùc? Lónh vöïc cuûa nöôùc coù hai thöù laø trong vaø ngoaøi. Theá naøo laø lónh vöïc nöôùc beân trong? Nghóa laø ôû trong thaân naøy coù caùc thöù khaùc nhau, coù taùnh aåm öôùt, chuûng loaïi aåm öôùt coù theå baùm laáy, coù thoï nhaän. Ñoù laø nhöõng gì? Nghóa laø coù caùc thöù nhö nöôùc maét moà hoâi... cho ñeán luùc tieåu. Laïi coù caùc thöù khaùc ôû beân trong coù rieâng tính chaát chuûng loaïi veà aåm öôùt coù theå baùm laáy, coù thoï nhaän. Ñoù goïi laø lónh vöïc nöôùc beân trong. Theá naøo laø lónh vöïc nöôùc beân ngoaøi? Nghóa laø ôû ngoaøi thaân naøy coù caùc chaát beân ngoaøi coù tính chaát chuûng loaïi aåm öôùt, khoâng theå baùm laáy vaø coù thoï nhaän. Ñoù laø nhöõng gì? Nghóa laø reã, thaân, nhaùnh, laù, hoa quaûv.v..., caùc thöù nöôùc, nhöïa caây, söông, röôïu, söõa, vaùng cao söõa, daàu, maät, ñöôøng, ao, ñaàm, vuõng, hoà, soâng, soâng Khaéc giaø, soâng Lam-maãu- na, soâng Taùt-laït-du, soâng AÙt-thò-la-phieät-ñeá, soâng Maïc-töù, bieån Ñoâng, bieån Taây, bieån Nam, bieån Baéc, nöôùc trong boán bieån lôùn. Laïi coù nöôùc nöông vaøo vaàng gioù maø tuï. Laïi coù caùc thöù khaùc ôû beân ngoaøi thaân coù tính

chaát chuûng loaïi aåm öôùt khoâng theå baùm laáy, khoâng thoï nhaän. Ñoù goïi laø lónh vöïc nöôùc beân ngoaøi. Caû hai thöù trong vaø ngoaøi ñeàu goïi chung laø lónh vöïc nöôùc. Theá naøo laø lónh vöïc löûa? Lónh vöïc cuûa löûa cuõng coù trong vaø ngoaøi. Theá naøo laø lónh vöïc löûa beân trong? Nghóa laø ôû trong thaân naøy coù caùc thöù coù tính chaát aám, chuûng loaïi aám, coù theå baùm laáy, coù thoï nhaän. Ñoù laø nhöõng gì? Nghóa laø trong thaân naøy coù caùc thöù noùng ñeàu noùng, noùng khaép. Do hôi aám naøy maø caùc vieäc aên uoáng deã daøng tieâu hoùa. Neáu hôi noùng naøy theâm nhieàu thì khieán cho thaân noùng böùc nhö bò ñoát chaùy. Laïi coù nhöõng thöù khaùc ôû trong thaân coù rieâng tính chaát vaø chuûng loaïi aám noùng coù baùm laáy vaø coù thoï nhaän. Ñoù goïi laø lónh vöïc löûa beân trong. Theá naøo laø lónh vöïc löûa beân ngoaøi? Nghóa laø ôû ngoaøi thaân naøy coù caùc thöù ôû ngoaøi goàm coù tính chaát chuûng loaïi aám, noùng khoâng theå baùm laáy, khoâng thoï nhaän. Ñoù laø nhöõng gì? Nghóa laø ñaát aám, löûa maët trôøi, thuoác maït-ni, cung ñieän, caùc vì sao saùng. AÙnh saùng cuûa ñoáng löûa to, cuûa ñeøn, cuûa caùc ñaùm chaùy laøng, chaùy thaønh, chaùy soâng, chaùy caùc ñoàng coû..., vôùi söùc chaùy höøng höïc toûa saùng cuûa cuûi khoâ ñöôïc tính baèng: möôøi, hai möôi, ba möôi, boán möôi, naêm möôi, moät traêm, moät ngaøn hay voâ löôïng gaùnh cuûi. Hoaëc söùc aám aùp taïi nhöõng nôi nhö nuùi, ñaàm, soâng, ao, hang ñoäng, phoøng nhaø, cung ñieän, laâu ñaøi hoaëc söùc aám noùng cuûa coû caây, reã, thaân,

nhaùnh, laù, hoa, quaû v.v... Vaø laïi coù caùc loaïi khaùc coù taùnh noùng maø khoâng baùm laáy, khoâng thoï nhaänï. Ñoù goïi laø lónh vöïc löûa ôû beân ngoaøi, ñeàu goïi chung laø lónh vöïc löûa. Theá naøo laø lónh vöïc gioù? Lónh vöïc cuûa gioù cuõng coù hai loaïi trong vaø ngoaøi. Theá naøo laø lónh vöïc gioù beân trong? Nghóa laø ôû trong thaân naøy, heát thaûy chuûng loaïi coù tính chaát chuyeån ñoäng nhuùc nhích, cöïa quaäy coù baùm laáy coù thoï nhaän ñöôïc. Ñaây laø theá naøo? Nghóa laø ôû trong thaân naøy coù hôi gioù ñi leân, hôi gioù ñi leân (söï chuyeån ñoäng ñi xuoáng), hoaëc ñi ngang sang hai beân, caùc söï chuyeån ñoäng ôû hoâng, ngöïc, löng, buïng, tim, ruùn. Caùc gioù OÁt-baùt-la (hôi OÁt-baùt-la), taát baùt la, hôi ñao kieám kim ñaâm (söï ñau nhöùc), hôi gioù keát chaët, raøng buoäc, keùo trì xuoáng, gaéng leân, maïnh meõ, hoaëc tuøy theo töøng chi tieát boä phaän vaø hôi thôû ra vaøo. Laïi coøn coù caùc thöù khaùc ôû trong thaân maø coù tính chaát, chuûng loaïi veà chuyeån ñoäng, cöïa quaäy, nhuùc nhích..., baùm laáy coù thoï nhaän. Ñoù goïi laø lónh vöïc gioù beân trong. Theá naøo laø lónh vöïc gioù beân ngoaøi? Nghóa laø ôû ngoaøi thaân naøy coù

nhöõng thöù beân ngoaøi goàm coù tính chaát chuûng loaïi veà chuyeån ñoäng, ñoäng ñaäy, khoâng caàm giöõ ñöôïc. Ñoù laø nhöõng gì? AÁy laø coù gioù Ñoâng, Taây, Nam, Baéc, gioù coù buïi vaø khoâng coù buïi baëm, gioù xoaùy, gioù döõ (cuoàng phong baõo taùp), gioù huù Pheä-lam-baø, gioù hiu hiu, gioù to, gioù voâ löôïng, gioù xoaùy töøng luoàng (luaân), gioù thoåi giöõa hö khoâng... Laïi coù nhöõng thöù khaùc coù tính chaát chuûng loaïi veà chuyeån ñoäng nhuùc nhích, khoâng baùm laáy, khoâng thoï nhaän ñöôïc. Ñoù goïi laø lónh vöïc gioù beân ngoaøi... Caû trong vaø ngoaøi ñeàu goïi laø lónh vöïc gioù. Theá naøo laø lónh vöïc hö khoâng? Lónh vöïc cuûa hö khhoâng cuõng coù hai thöù trong vaø ngoaøi. Theá naøo laø lónh vöïc hö khoâng beân trong? Nghóa laø trong thaân naøy coù nhöõng thöù (caùi) mang tính chaát chuûng loaïi troáng khoâng, baùm laáy vaø coù thoï nhaän ñöôïc. Ñoù laø nhöõng caùi gì? Nghóa laø trong thaân theå naøy coù nhöõng khoaûng troáng tuøy choã trong da thòt, maùu huyeát, xöông tuûy... hoaëc hoá maét, loã tai, khe muõi, loã muõi, cöûa mieäng, hoïng, yeát haàu, trong tim (taâm nhó thaát), caùc khoaûng troáng trong ruoät, trong buïng v.v..., do ñoù maø tích tröõ ñöôïc thöùc aên ñoà uoáng vaø thaûi ra ngoaøi. Laïi coù nhöõng thöù khaùc trong thaân coù tính chaát, chuûng loaïi vaø khoaûng troáng..., thì goïi laø lónh vöïc hö khoâng beân trong. Theá naøo laø lónh vöïc hö khoâng beân ngoaøi? Nghóa laø ngoaøi thaân naøy coù caùc thöù coù tính chaát chuûng loaïi veà khoaûng troáng, khoâng baùm laáy, khoâng thoï nhaän. Ñoù laø nhöõng caùi gì? Nghóa laø khoaûng troáng khoâng ôû ngoaøi, tuyeät xa, gaàn vôùi ha giaø saéc. Ñoù laø lónh vöïc hö khoâng beân ngoaøi. Caû hai thöù trong vaø ngoaøi goïi chung laø lónh vöïc hö khoâng. Theá naøo laø lónh vöïc thöùc? Nghóa laø naêm thöùc cuûa thaân vaø caùc yù thöùc höõu laäu. Ñoù goïi laø lónh vöïc cuûa thöùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.